

Werkplaatsen Sociaal Domein

Regionale broedplaatsen voor onderzoek en praktijkleren



■ Verbinden en versterken

De transitie en vooral de daaruit voortvloeiende transformaties in het sociale domein zijn in volle gang. De meeste betrokkenen onderschrijven de inhoudelijke ambities. Meer aansluiten bij de leefwereld en het vermogen van kwetsbare mensen om de inclusie in de samenleving te versterken: wie wil dat nu niet? Tegelijkertijd vraagt het veel van professionals en andere ondersteuners om hun handelen daarop af te stemmen. Er is steeds meer kennis, maar een succesvolle omslag vereist dat we er in slagen de juiste kennis op het juiste moment en op de juiste manier te benutten.

Er is brede erkenning voor het belang, het primaat zelfs, van een regionaal ontwikkelde kennisagenda, waarin de praktijk centraal staat. Tegelijkertijd is er zorg over de voeding van de praktijk met relevante kennis. Ook vindt bredere verspreiding van relevante kennis uit de regionale praktijk nog niet structureel plaats. Reden waarom er hard wordt nagedacht over betere verbindingen tussen verschillende kennisniveaus.

Werkplaatsen Sociaal Domein vervullen al vele jaren een waardevolle functie op het regionale niveau. Het zijn broedplaatsen waar we met elkaar leren en samen oplossingen aandragen voor lokale uitdagingen. Het nest is gebouwd door een collectief van regionale partners. De gelegde eieren zijn van waarde voor de eigen regio. Maar de Werkplaatsen hebben in principe ook veel te bieden voor andere regio's en voor landelijke kennispartners.

Voor ons staat het belang van de regionale leer- en kennisontwikkeling voorop: de praktijk vooruit helpen met kennis. Dit position paper is een startpunt om samen met andere kennispartners te komen tot een versnelling in het verwezenlijken van de transformatie in het sociale domein. Het is een zoektocht naar versterking door verbinding. Zodat de mensen om wie het gaat er ook echt op vooruit gaan.



■ Wie we zijn

Rondom vrijwel elke hogeschool, verbonden aan lectoraten in het sociale domein, zijn netwerken gevormd van regionale partners, om samen antwoord te bieden op regionale vraagstukken rond de transformatie in het sociale domein. Elke Werkplaats Sociaal Domein is een collectief van partners: in ieder geval gemeenten, lectoraat, opleidingen binnen de hogeschool, en partijen in welzijn en zorg. De Werkplaatsen zijn leerinfrastructuren waarin onderzoek en implementatie hand in hand gaan. De 14 Werkplaatsen zijn verenigd in het landelijk overleg Werkplaatsen Sociaal Domein. Hier worden krachten gebundeld en vindt uitwisseling van kennis en kunde plaats. De Werkplaatsen zijn door ondersteuning van het ministerie van VWS in samenspraak met de VNG tot stand gekomen.

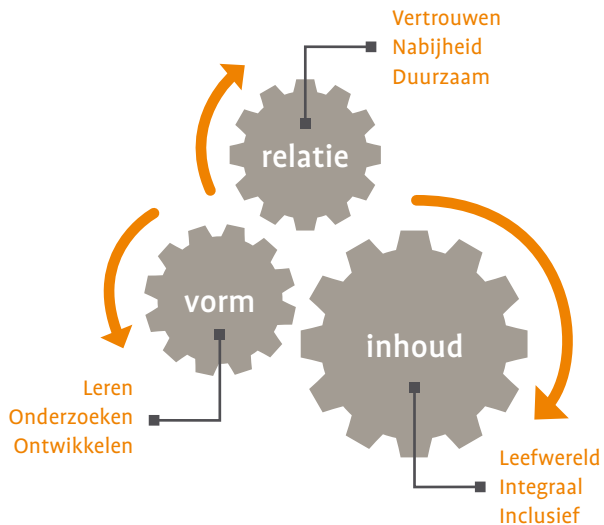
Onze drijfveer is dat wij bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. We bevorderen vanuit de regionale praktijk inclusie en participatie van burgers in kwetsbare situaties. We vinden aansluiting bij de menselijke maat: de leefwereld van cliënten, mantelzorgers, professionals en andere ondersteuners. Maar we maken ook verbinding tussen onderzoek, beroepsopleiding, praktijk en beleid, en we boeken gezamenlijk resultaten. Werkplaatsen beschikken over een unieke combinatie van kennis van leer- en implementatieprocessen, wetenschappelijke kennis en praktijkwijsheid binnen het sociale domein. We zijn door onze werkwijze in staat resultaten terug te laten vloeien naar zowel de praktijk als naar de opleiding van toekomstige beroepskrachten.

Werkplaatsen bouwen aan nabije, intensieve relaties in de regio waarbij leren centraal staat. De relaties die we aangaan zijn gelijkwaardig, gebaseerd op vertrouwen en duurzaam. Dit bouwen vraagt tijd en aandacht, maar levert wel resultaten op die aansluiten bij de vraagstukken die er leven. De leer- en ontwikkelagenda ontstaat organisch, uit de vragen die zich voordoen in de praktijk. De activiteiten en projecten worden met alle partners uitgevoerd. De opbrengsten zijn praktisch en kunnen door het gevolgde proces (vaak in de vorm van actieleren) meteen bij de betrokken partners worden toegepast. Tegelijk wordt kennis toegevoegd aan lastige vraagstukken in het Sociale Domein. De kracht zit in het samen ontdekken wat de vraag is en wat er voor nodig is om die te beantwoorden. De vorm waarin we dat doen verschilt, omdat we aansluiten bij regionale vraagstukken en verhoudingen.



■ Onze kracht

De Werkplaatsen hebben drie kenmerkende krachtlijnen: vorm, inhoud, en relaties. Het samenspel tussen deze drie is cruciaal. De krachtlijnen staan niet los van elkaar, maar grijpen in elkaar:



Qua **inhoud** staat maatschappelijke inclusie altijd centraal. De leefwereld van burgers, vooral in kwetsbare situaties, en de mogelijkheden die ze krijgen om naar vermogen te participeren in de samenleving. De focus ligt daarbij op het professioneel handelen in een voortdurende veranderende werkelijkheid. Werkplaatsen zoeken met alle betrokkenen naar zo integraal mogelijke oplossingen. De bijdrage aan het verbeteren van de leefwereld van mensen die ondersteuning nodig hebben staat centraal. Inhoud én oplossing zijn gericht op de specifieke regionale praktijk.

Een Werkplaats is gebouwd op **relaties**. De kracht van een Werkplaats is de samenwerking tussen praktijk, onderwijs, beleid en onderzoek. Werkplaatsen bouwen aan intensieve, duurzame en gelijkwaardige relaties tussen partners, gebaseerd op wederzijds respect en vertrouwen. Het organisatie-model is zo ingericht dat er ruimte is voor ontmoeting, samen leren en ontwikkelen en resultaten voor alle geledingen: onderwijs, praktijk, beleid, onderzoek.



Een Werkplaats heeft de **vorm** van een leer-, werk- en onderzoeksgemeenschap op regionaal, soms lokaal, niveau. Het gezamenlijke bouwproces is het fundament van Werkplaatsen. We zijn sterk gericht op leren en ontwikkelen, met elkaar en van elkaar, door middel van lerend onderzoeken. We werken met de praktijk en gebaseerd op wetenschappelijke kennis op een innovatieve wijze aan de nieuwe professional.

■ Onze werkwijze

De Werkplaatsen Sociaal Domein zoeken naar oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Hiervoor hanteren we de 4 O's: Onderzoek, Ontwikkeling, Onderwijs en Ondersteuning. In de projecten van de Werkplaatsen zijn die vier O's onderling hecht verbonden. De Werkplaatsen doen praktijkgericht **onderzoek** rondom thema's waarmee alle partijen in het sociale domein te maken hebben. De **ontwikkeling** van nieuwe werkvormen draagt bij aan de kennis en competenties die sociaal professionals nodig hebben om hun werk in een nieuwe beroepscontext te kunnen doen. Op basis van praktijkervaringen en praktijkonderzoek ontwikkelen de Werkplaatsen materiaal om kennis, inzichten en/of vaardigheden over te dragen binnen het **onderwijs**. En de Werkplaatsen bieden praktische **ondersteuning** in de vorm van inrichting van leerkringen, programma's voor training op de werkplek en ontsluiting van beschikbare kennis en informatie.

■ Meerwaarde binnen de kennisinfrastructuur sociaal domein

De kennisinfrastructuur sociaal domein is volop in beweging. De Werkplaatsen Sociaal Domein dragen bij aan kennis op basis van regionale agenda's en lokale en regionale leer- en ontwikkelgemeenschappen.

Tegelijkertijd zijn de inzichten en leerpunten uit de regionale en lokale Werkplaatsen veel breder te gebruiken. De uitkomsten uit de Werkplaatsen zijn van waarde voor anderen. De Werkplaatsen zijn vanuit hun opdracht niet altijd in staat om deze processen ook op andere plaatsen te ondersteunen. Daarvoor is samenwerking met anderen noodzakelijk. Meer generieke inzichten in de werkzame elementen van bestaande aanpakken en interventies kunnen van de andere kant het leer- en ontwikkelproces op het lokale en regionale niveau versterken.

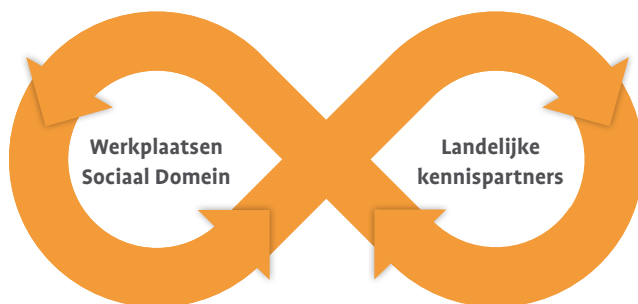


Verrijken:

kennis over 'kwestie', werkzame factoren, relevante werkwijzen

Opschalen:

vraag verbinden met 'kwestie', analyse werkzame factoren, opbrengst valideren

**Ontwikkelen:**

vraag expliciteren, onderzoeken wat nodig is, toepassen in de praktijk

Verspreiden:

vraag agenderen, bouwen aan body of knowledge, communiceren

In dit schema is de samenhang tussen regionale en landelijke kennispartners in beeld gebracht. Binnen het kennislemlniscaat bevinden de Werkplaatsen zich met name, maar niet uitsluitend, aan de linkerkant. De uitdaging is om te komen tot slimme samenwerking in het centrale deel. Juist het schakelen tussen de verschillende kennisbronnen en -instituten is cruciaal voor kwaliteitsverbetering in de praktijk. Het is een complex pad, dat we al doende met elkaar verkennen op weg naar structurele vormen van samenwerking.

De Werkplaatsen Sociaal Domein zijn onmisbare partners als het gaat om het onderzoeken en ontwikkelen van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken in de dagelijkse uitvoering van de transformatie binnen het sociale domein.

■ Regionaal en collectief

De Werkplaatsen Sociaal Domein zijn in eerste instantie regionaal van belang. Daar worden de duurzame netwerken ontwikkeld die draagvlak bieden voor de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. De diverse richtingen waarin Werkplaatsen zich ontwikkelen zijn gevoed door en van waarde voor de regio. Vanuit die verscheidenheid willen wij ook als collectief meer betekenis geven



aan de vraagstukken die er toe doen. Daarvoor focussen we op een aantal maatschappelijke vraagstukken, versterken we het professioneel handelen en dragen we vanuit onze bevindingen bij aan het debat en aan de verdere ontwikkeling van gefundeerde en gedragen oplossingen.

We richten ons eerste instantie op

- de doorontwikkeling van leergemeenschappen als instrument (werkzame factoren, wat wanneer en hoe te gebruiken).
- de bundeling van krachten rond een aantal thema's met als centrale focus de maatschappelijke inclusie van burgers in kwetsbare situaties.
- sterkere inbedding in het beroepsonderwijs en de verbinding tussen lectoraten in en buiten het sociale domein, om de integrale en brede benadering ook in praktijkonderzoek en opleiding te laten doorklinken.
- het beter laten stromen van de verbinding tussen regionale en landelijke kennis. Hiervoor werken drie Werkplaatsen Sociaal Domein in pilots mee aan specifieke thematische kennisuitwisseling binnen het project Integraal Werken in de Wijk.

■ Voorwaarden om verder te ontwikkelen

Wat heeft de Werkplaats nodig?

De Werkplaats biedt het nest waarin eieren worden gelegd en uitgedroogd. Dat vraagt tijd en ruimte om het broedproces te laten plaatsvinden, voor voeding (zowel inhoudelijk als financieel, vanuit de regio maar ook landelijk), en voor kansen om de jonge vogels te laten uitvliegen en zich te verspreiden. De broedplaats wordt gevormd door een stevige kern van netwerkpartners.

Wat hebben de Werkplaatsen nodig?

De collectieve Werkplaatsen hebben ruimte nodig om zich te verbinden, aan elkaar en aan de landelijke gremia. Dat vraagt tijd en middelen. De Werkplaatsen functioneren het best in een duurzame en verbonden structuur. Om het beste uit de Werkplaatsen te halen is een investering in de bundeling en verspreiding van kennis een voorwaarde.





Werkplaatsen
SOCIAAL DOMEIN